

Yrkande

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet,
Demokraterna, Moderaterna

2023-09-26

Nytt ärende

Yrkande angående – Åtgärder mot att skolpliktiga barn hålls borta från skolan

Förslag till beslut

I grundskolenämnden:

1. Grundskoleförvaltningen får i uppdrag att revidera de rutiner och styrdokument som rör skolpliktiga barns frånvaro och utlandsvistelse i syfte att skydda barn från att hållas borta från skolan och bli bortförda ur landet. I revideringen bör förvaltningen se över följande: att barn blir hörda som del av rektors beslutsunderlag, tidsfristen för skolans lokala skolpliktsbevakning, anmälan till socialtjänsten, polis, Försäkringskassan och Skatteverket samt andra berörda myndigheter samt att nämndens möjlighet till vitesföreläggande mot vårdnadshavare aktualiseras och tydliggörs för personal och vårdnadshavare.
2. Grundskoleförvaltningen får i uppdrag att tillskriva de enskilda huvudmän som har elever folkbokförda i Göteborg med uppmaning om att anmäla till socialtjänst och polis när elev saknas samt med uppmaning om att anmäla till Försäkringskassan och Skatteverket vid anledning att anta felaktig utbetalning av barnbidrag och oriktig uppgift i folkbokföringen, trots att denna skyldighet inte omfattar enskilda huvudmän. Vilka huvudmän som på detta sätt vill bidra till att förhindra att barn hålls borta från skolan återrapporeras till nämnden.
3. Grundskoleförvaltningen får i uppdrag att komplettera befintlig information om skolplikten till vårdnadshavare med förvaltningens rutiner för anmälan till myndigheter och föreläggande vid vite att fullgöra sina skyldigheter för elevens skolgång.

Yrkandet

Det blir vanligare att barn reser utomlands under längre tid och att detta inte anmäls av vårdnadshavaren. Efter sommaren 2023 har exempelvis Sjumilaskolan rapporterat att 36 elever saknas från skolan och där man inte fått besked från vårdnadshavare var de befinner sig. Sjumilaskolan arbetar aktivt med skolpliktsbevakning och uppföljning av elever och det bidrar till att så många elever har kunnat identifieras och rapporteras som saknade. Omfattningen av saknade elever på Sjumilaskolan belyser problemet med barn som reser eller förs bort utomlands, och pekar mot att det troligen finns ett mörkertal som förvaltningen inte får kännedom om.

Barn som förs bort ur svensk skola till utlandet riskerar inte sällan att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck. Det kan handla om tvångsäktenskap, uppfostringsresor eller religiös indoktrinering. Att vårdnadshavare inte anmäler barns frånvaro kan vara för att undkomma rättsliga påföljder men också för att kunna fortsätta uppbära bidrag

kopplade till att barnen är hemmavarande - som barnbidrag, bostadsbidrag och försörjningsstöd.

Riskerna med att barnen inte fullgör sin skolplikt är framför allt att de kan fara illa och utsättas för hedersvåld och att de missar den undervisning de har rätt till. Men det innebär också kostnader för grundskoleförvaltningen. Skolorna tvingas arbeta med skolpliktsutredningar som ställer omfattande krav på personalen att göra allt i sin makt för att lyckas komma i kontakt med vårdnadshavare. Det påverkar planeringen och dimensionering av skolplatser och friskolor kan få ersättning för elever de inte har i verksamheten.

19 augusti 2020 beslutade grundskolenämnden att anta *Riktlinjer för hantering av elevs skolplikt vid längre utlandsvistelse* och antecknade samtidigt till protokollet att nämnden avsåg att återkomma med kompletteringar utifrån stadens plan mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Vi vill särskilt betona vikten av att barn som berörs av ansökan om längre utlandsvistelse blir hörda som del av rektors beslutsunderlag, i enlighet med barnkonventionens grundprincip om alla barns rätt att bli hörda och få sina åsikter beaktade i frågor som berör dem. Riktlinjerna behöver även innehålla rutin för föreläggande vid vite mot vårdnadshavare. Information riktad till vårdnadshavare ska kompletteras med information om rutin för vitesföreläggande.

Enskilda huvudmän har inte samma skyldigheter som kommunala huvudmän när det gäller skolpliktsbevakning och anmälan till myndigheter. Det utgör en svårighet för kommunen som har befolkningsansvar för alla göteborgare oavsett i vilken skola de går. Friskolor kan ha intresse av att inte anmäla barn för att inte bli av med ersättning från kommunen. För att stärka de enskilda huvudmännens incitament att ta sin del av ansvaret ska de tillskrivas och uppmanas motverka att anmäla frånvaro till berörda myndigheter.